

Asia: VN/8871/2019

Lausuntopyyntö hallituksen esitysluonnoksesta eduskunnalle sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisen uudistusta ja maakuntien perustamista koskevaksi lainsäädännöksi

Taustatiedot

Onko vastaaja

maakunnan liitto

Vastaajatahon virallinen nimi

Keski-Pohjanmaan liitto

Vastauksen kirjanneen henkilön nimi ja mahdolliset yhteystiedot

Jyrki Kaiponen

Keski-Pohjanmaan liitto

jyrki.kaiponen@keski-pohjanmaa.fi

+358 40 140 8995

Viranomaisille: Lausuntovastauksen käsitelleen toimielimen nimi ja käsittelypäivämäärä

Keski-Pohjanmaan maakuntahallitus, hyväksytty MKH:n kokouksessa 21.9.2020, 86 §

Kysymyksiä uudistuksen tavoitteista

1. Voidaanko esityksellä kaventaa väestön terveys- ja hyvinvointieroja sekä parantaa palvelujen yhdenvertaista saatavuutta? Jos ei, niin miten ehdotusta tulisi siltä osin muuttaa?

Kyllä voi, mikäli palvelut kyetään järjestämään lainsäädäntöehdotuksessa asetettujen tavoitteiden mukaisesti ja siten, että palvelut ovat tosiasiallisesti kansalaisten saatavilla yhdenvertaisesti.

Keski-Pohjanmaan liitto näkee, että yhdenvertaisuus kyetään saavuttamaan, mikäli lainsäätävä sallii palvelujärjestelmän luomisen ja kehittämisen joustavasti, kansalaisten tarpeeseen perustuen, maan eri alueiden olosuhteet ja erityispiirteet sekä olemassa olevan palvelurakenteen huomioon ottamisen uutta luotaessa sekä jo käytössä olevien toimivien rakenteiden hyödyntämisen alueellisissa ratkaisuissa sopimusperusteisesti. Sote-uudistuksessa ei tule väheksyä alueellisesti jo käytössä olevia toimivia ratkaisuja vaan jatkaa niiden pohjalta ja niitä kehittämällä.

Lainsäätävä on ehdotuksessaan sallimassa sote-palvelujen järjestämisessä erillisratkaisuja alueellisesti ja tarkoituksenmukaisuusperusteella Uudellamaalla, Enonkoskella, Savonlinnassa, Sulkavalla ja Rantasalmella. Suomen perustuslain (731/1999) 6 §:ssä säädetyn kansalaisten yhdenvertaisuuden vaatimuksen perusteella tulee samanlaiset, joustavat sopimusperusteiset alueelliset järjestelyt sallia myös muualla Suomessa riippumatta maakunnasta taikka maakunnallista hallintorajoista. Olennaista on, että sote-palvelujen järjestelyt ovat tarkoituksenmukaisia ja perusteltuja sekä perustuvat alueen asukkaiden, kuntien ja sosiaali- ja terveystyöntekijöiden yhteiseen tahtotilaan. Siten esimerkiksi Keski-Pohjanmaalla sosiaali- ja peruspalvelukuntayhtymä SOITE:lla tulee olla mahdollista tuottaa perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon palveluja alueellisesti riippumatta hallintorajoista, mikäli se nähdään olevan alueellisesti perusteltua ja tarkoituksenmukaista.

Keski-Pohjanmaan liitto näkee tärkeänä, että jo toiminnassa olevien sote-palveluja tuottavien kuntayhtymien rahoitus turvataan sote-uudistuksessa. Esimerkiksi Keski-Pohjanmaan sosiaali- ja peruspalvelukuntayhtymä SOITE ovat jo merkittävästi ennen uudistusta karsineet kustannusrakennettaan ja tehostaneet palvelurakenteensa toimivuutta omin toimenpitein. Siten nämä toimintaansa jo kehittäneet sosiaali- ja peruspalvelukuntayhtymät eivät saa joutua taloudellisesti kärsimään tekemästään talouden tehostamis- ja kehitystyöstään sen seurauksena, että lainsäätävä velvoittaa sosiaali- ja peruspalvelutoimijat jatkossa asetettuun kustannustahoon. Tämän seurauksena tehostamistoimenpiteitä tehneiden ja palvelujärjestelmää muokanneiden sosiaali- ja peruspalvelukuntayhtymien alueella kansalaisten palvelujen saatavuus saattaa heiketä edelleen.

2. Voidaanko esityksellä kehittää pelastustoimen palvelujen saatavuutta, yhdenmukaisuutta ja vaikuttavuutta valtakunnallisesti, alueellisesti ja paikallisesti? Varmistaako esitys pelastustoimen pelastustoiminnan ja sosiaali- ja terveystoimen ensihoitopalvelujen synergiahyödyt? Jos ei, miten ehdotusta tulisi kehittää?

Keski-Pohjanmaan liitto näkee, että uudistuksella kyetään kehittämään ja parantamaan pelastustoimen palvelujen saatavuutta, yhdenmukaisuutta ja vaikuttavuutta, mikäli lainsäätävä mahdollistaa järjestelyissä alueellisten ja paikallisten järjestelyjen huomioon ottamisen siten, kuin alueelliset toimijat keskenään siitä sopivat.

Ensihoidon järjestelyjä koskeva sääntelyehdotus on oikeansuuntainen ja vastaa Keski-Pohjanmaalla käytössä olevia, toimiviksi osoittautuneita järjestelyjä. Yksityisten palveluntuottajien näkökulmasta

lakiehdotus on ankara poissulkien heidän mahdollisuutensa osallistua palvelujen järjestämiseen silloin, kun se perusteltua.

Keskeinen lainsäädäntäehdotuksesta seuraava haaste on turvata pelastustoimelle riittävät taloudelliset resurssit, jotta palvelut kyetään järjestämään jatkossa sote-alueella yhdenvertaisesti ja vaikuttavasti.

3. Toteutuuko demokratia esityksessä riittävällä tavalla? Jos ei, miten esityksen kansanvaltaisuutta voisi vahvistaa?

Keski-Pohjanmaan liitto haluaa todeta, että Keski-Pohjanmaan sosiaali- ja peruspalvelukuntayhtymä SOITE:n päätöksenteko on perustunut 1.1.2017 lukien SOITE:n jäsenkuntien asukkaiden itsehallintoon Suomen perustuslain (731/1999) 121 §:n tarkoittamassa merkityksessä. Kokemus kansalaisten itsehallintoon perustuvasta sote-päätöksenteosta on hyvä ja vastaa pitkälti lakiesityksessä esitettyä kansanvaltaisuuden ja demokratian ilmenemismuotoa, kunhan kaikilla sote-palvelualueella toimivilla kunnilla on mahdollisuus olla vaikuttamassa päätöksentekoon.

Keski-Pohjanmaan liitto näkee, että yleisesti ottaen kansanvaltaisuus ja demokratia ilmenevät lakiesityksessä pääosin riittävällä tavalla. Sen sijaan sote-maakunnan taloudellisten resurssien päätöksenteon osalta sote-maakunnan itsemääräämisoikeutta on vahvasti rajoitettu. Demokratiavajetta syntyy siitä syystä, että valtio päättää lakiehdotuksen mukaan taloudellisten resurssien kohdistamisesta maakunnille sote-maakunnan sijasta. Siten maakunnalliselle sote-hallinnolle ei käytännössä muodostu tosiasiallista oikeutta päättää tarvittavien resurssien suuruudesta itseensä liittyvissä asioissa vaan se tulee valtiolta annettuna. Viime kädessä valtiolla on velvollisuus kunnioittaa sote-maakunnan itsemääräämisoikeutta. Tämä velvollisuus korostaa valtion ja sote-maakunnan välisen tiiviin vuorovaikutuksen tarvetta sekä sote-maakunnalle asetettävien kustannusten lähtötason määrittämisessä että vuosittaisen talousarvioprosessin aikana.

Haasteen sote-maakunnan itsemääräämisoikeudelle muodostaa myös lakiehdotukseen kirjattu menettelytapa sote-maakuntien investointien hallinnassa, jossa maakunnallinen sote-hallinto ei päättää tarvittavista investoinneista vaan voi korkeintaan tehdä esityksiä VM:lle tarvittavista investointirahoituksista taikka tarvittavista investoinneista. Säännösehdotus on siten tältä osin valtion etuun perustuva eikä tue kansainvaltaisuuden ilmenemistä sote-palvelualueen rahoitusta koskevassa päätöksenteossa.

Demokratia vajetta saattaa aiheutua sen seurauksena, että väestöpohjaltaan pienemmillä kunnilla on heikommat mahdollisuudet saada riittävästi edustuksellisia paikkoja sote-valtuustoon taikka hallintoon suhteessa suurempiin kuntiin. Suuremmat kunnat ja kaupungit tulevat suhteellisesti paremmin edustetuksi sote-valtuustossa ja hallinnossa mitä pienet kunnat. Olennaista asiassa on, että sote-hallinnossa toimivat luottamushenkilöt toimivat tehtävissään maakuntalain 72 §:n 2. momentin mukaisesti edistäen koko sote-maakunnan ja sen asukkaiden etua riippumatta siitä, mistä kunnasta he osallistuvat luottamustoimeensa.

Keski-Pohjanmaan liitto näkee alueensa kokemuksiin perustuen tärkeänä, että myös sote-maakunnan kunnille muodostuu suora mahdollisuus vaikuttaa sote-palvelujen järjestelyihin ja palvelujen alueelliseen muodostumiseen valmisteluprosessin aikana ennen päätöksentekoa.

Kysymyksiä sote-maakuntalaista

4. Muodostaako sote-maakuntalaki tarkoituksenmukaisen yleislain tulevien sote-maakuntien hallinnon ja talouden järjestämiselle?

kyllä pääosin

5. Sote-maakuntalain 6 §:ssä säädetään maakunnan mahdollisuudesta alueellaan ottaa hoitaakseen sen lakisääteisiä tehtäviä tukevia tehtäviä sekä harjoittaa vähäriskistä liiketoimintaa, joka tukee sen lakisääteisten tehtävien toteuttamista. Tukeeko ehdotettu sääntely maakunnan itsehallinnon toteuttamista?

kyllä pääosin

6. Sote-maakuntalain 5 luvussa säädetään sote-maakunnan asukkaiden osallistumisoikeuksista. Ovatko osallistumisoikeudet turvattu esityksessä riittävällä tavalla?

kyllä pääosin

7. Sote-maakuntalain 8 luvussa säädetään sote-maakuntien yhteistoiminnasta. Onko siitä esitetty säädettäväksi sote-maakuntien toiminnan ja yhteistyön näkökulmasta tarkoituksenmukaisesti?

kyllä pääosin [Yhteistyöjärjestelyjen toteuttaminen on kuvattu lakiehdotuksessa riittävällä tarkkuudella. Toimintamuotojen osalta lakiehdotukseen tulee kirjata myös sote-palvelujen järjestämistä vastaavien ulottaminen toisen maakunnan alueella sopimuksen varaisena järjestelyinä.]

8. Sote-maakunnan talouden ohjaus perustuu erityisesti sote-maakuntalakiin ja sote-maakuntien rahoituslakiin. Ohjaavatko sote-maakuntien rahoitusmalli ja sote-maakuntalain mukainen taloudenohjausmekanismi sote-maakuntien taloudenhoitoa tarkoituksenmukaisella tavalla?

ei pääosin [Ohjausmekanismi on kuvattu lakiehdotuksessa riittävällä tarkkuudella. Sen sijaan rahoitusmalli on haastava erityisesti niiden maakuntien osalta, joissa on jo toimivat sosiaali- ja terveydenhuollon perus- ja erikoissairaanhoidonpalvelut ja niihin rahoitus. Lakiehdotukseen kirjattu rahoitusjärjestelmän valvonta- ja ohjausjärjestely on myös tiukka ja jopa ehdoton etenkin tilanteissa, joissa taloudellisia haasteita saattaa sote-maakunnissa ilmetä. Talouden ohjausmalli on ongelmallinen kansanvaltaisuuden ja demokratian näkökulmasta, kuten asia on tuotu esille kohdassa 3.]

9. Sote-maakuntalain 3 luvussa säädetään muun ohella sote-maakunnan lainanottovaltuudesta sekä investointien ohjauksesta koko julkisen talouden tasapainon huomioon ottavalla tavalla. Sote-maakunnille siirtyvien toimitilojen hallinnoinnista ei esitetä erikseen säädettäväksi. Turvaako ehdotettu investointien rahoitus- ja ohjausmalli tarpeellisten investointien toteuttamisen tarkoituksenmukaisella tavalla? Vastauksessa voi ottaa kantaa toimitilojen hallinnoinnin järjestämiseen paikallisella, alueellisella tai valtakunnallisella tasolla.

ei [Kokonaisuutena lakiehdotukseen on säädetty erittäin vahva valtion ohjausvalta investointien ohjauksessa. Investointien ohjausmenettely on raskas ja ei salli sellaisten, isojen tai pienten investointien toimeenpanoa, jotka sote-palvelujen toimeenpanon näkökulmasta olisivat kuitenkin perusteltuja ja tarpeellisia. Sote-maakunnan edellytyksiä kehittää palvelutoimintaansa heikentää myös se, ettei sote-maakunnalla ole itsenäistä oikeutta pitkäaikaisen lainan ottamiseen. Kuntien asema kiinteistöjä ja toimitiloja koskevien järjestelyissä tulee turvata paremmin. Lakiehdotuksen perusteella kunnille syntyy uhka kiinteistöjen jäämisestä kunnan vastuulle lyhyelläkin aikavälillä. Siten kunnan omistamien kiinteistöjen tai toimitilojen jäädessä sote-maakunnalle tarpeettomaksi, tulee siirtymäaika kiinteistö tai toimitilasta luopumiselle olla vähintään kolme (3) vuotta. Samoin kunnille osoitettava kiinteistöjen kompensaatiotaso 0.7 % on liian alhainen.]

10. Maakuntalain pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

-

11. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntalaista.

-

Kysymyksiä sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislaista

12. Muodostaako sote-järjestämislaki tarkoituksenmukaisen yleislain julkisen sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämiselle?

kyllä pääosin [Sote-järjestämislaki yleislakina on esitetty selkeästi. Yksittäisten säännösten tarkkarajaisuudessa suhteessa sote-maakuntalakiin on selkeytettävää. Muutoin haasteeksi muodostuu lain toimeenpanon kannalta se, että sekä sote-maakuntalaissa että sote-järjestämislaissa on esitetty samaan asiaan liittyvää sääntelyä, jotka ovat toistensa suhteen samantasoisia yleislakeina. Jotta toimeenpanossa vältytään tarpeettomalta lakien yksittäisten keskinäiseltä tulkinnalta, tulee sote-maakuntalaki ja sote-järjestämislaki selkeämmin erottaa toisistaan.]

13. Turvaavatko sote-järjestämislain säännökset sosiaali- ja terveystalvelujen yhdenvertaisen saatavuuden?

ei pääosin [Sote-järjestämislain veloitteet ovat kuvattu yleisperiaatteina ja kaikille maakunnille soveltuviksi. Järjestämislakiehdotusta tulee kehittää siten, että se mahdollistaa joustavuuden tarpeellisten alueellisten järjestelyjen toteuttamiseksi sekä kansallisten yhdenvertaisten palvelujen toteuttamiseksi. Sosiaali- ja terveystalvelujen yhdenvertaisen saatavuuden takaamiseksi on sote-järjestämislaissa säilytettävä nykyinen joustava palvelun tuottamisjärjestely, jossa myös toisen sote-maakunnan alueella olevat asukkaat voivat saada palveluja. Asuinpaikka ei saa muodostua rajaavaksi esteeksi palvelujen saannille.]

14. Varmistaako laissa esitetty tehtävien määrittely kunnan ja maakunnan osalta väestön hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toteutumisen? ”

ei pääosin [Kunnan, kolmannen sektorin ja sote-maakunnan yhteistyömenettelyt ja työnjako tulee kuvata sote-järjestämislaissa tarkemmin. Myös maakunnan liittojen aluekehittämislain mukainen tehtävä alueensa hyvinvoinnin edistämiseksi osana aluekehittämistehtävää tulee lainsäädännössä tuoda selkeämmin esille.]

15. Turvaako 8 §:n sääntely sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisvastuun toteutumisen riittävällä ja tarkoituksenmukaisella tavalla?

kyllä pääosin [Sote-palvelujen järjestäminen ja joustavat tuottamisjärjestelyt myös toisen sote-maakunnan asukkaille tulee olla mahdollista nykyisen mallin tapaan.]

16. Onko 12 §:n sääntely ostopalvelujen hankkimisesta ja 12 a §:n sääntely vuokratyövoiman käytöstä tarkoituksenmukainen ja toteutettavissa käytännössä?

kyllä pääosin

17. Ovatko 13 §:n mukaiset yksityistä palveluntuottajaa koskevat vaatimukset perusteltuja

kyllä

18. Onko 16 §:n sääntely yksityisen palveluntuottajan alihankinnasta tarkoituksenmukainen ja toteutettavissa käytännössä?

kyllä pääosin [Lakiehdotuksessa alihankintaa koskevat periaatteet ovat sinänsä kuvattu oikein ja järjestely mahdollistaa alueellisten toimivien ratkaisujen toimeenpanon. Toisaalta 16 § ei sisällä sääntelyä siltä osin, miten varmistetaan alihankintana ostettavan palvelujen laadusta. Keski-Pohjanmaan liitto esittää harkittavaksi, että kyseiseen lainkohtaan kirjataan selkeästi päävastuullisen palveluntuottajan vastuu huolehtia alihankkijan palvelun laadusta ja valvoa sitä. On myös mahdollista harkita sote-maakunnan kytkeminen mukaan alihankintapalvelun hankintaan esimerkiksi palvelujen hankintaan liittyvällä hyväksymismenettelyllä.]

19. Onko sote-maakuntien yhteistyöaluetta ja yhteistyösopimusta koskeva 33–36 §:n sääntely kokonaisuudessaan tarkoituksenmukainen?

kyllä pääosin

20. Turvaako 37 §:n sääntely kaksikielisten sote-maakuntien yhteistyöstä osaltaan ruotsinkielisten palveluiden saatavuuden?

kyllä pääosin [Keski-Pohjanmaan liitto pitää erittäin tärkeänä, että kaksikielisissä maakunnissa huolehditaan kansalaisten tasavertaisesta mahdollisuudesta saada palvelut omalla äidinkiellään. Siten kyseinen sote-järjestämislain 37 § on hyvin tärkeä kansalaisten kielellisten oikeuksien toteutumisen näkökulmasta.]

21. Onko 49 §:n sääntely valmiuskeskuksesta tarkoituksenmukainen ja perusteltu?

ei kantaa

22. Minkä sote-maakunnan tehtäväksi tulisi säätää ruotsinkielisten palvelujen kehittämisen tukeminen (31 §) koko maassa?

Keski-Pohjanmaan liitto näkee, että ruotsinkielisten palvelujen kehittämisen tukeminen tulisi osoittaa Pohjanmaan sote-maakunnan tehtäväksi. Pohjanmaan maakunnan asukkaista noin 50 prosenttia puhuu ruotsia äidinkielenään. Pohjanmaalta löytyy myös yksi maailman ruotsinkielisimmistä kunnista, Korsnäs, jossa ruotsinkielisten osuus on lähes 90 prosenttia.

23. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

-

24. Muut vapaamuotoiset huomiot sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislaista.

-

Kysymyksiä pelastustoimen järjestämislaista

25. Lain 8 §:ssä ehdotetaan säädettävän pelastustoimen järjestämisen valtakunnallisista tavoitteista. Säännöksessä luetellaan asiat, jotka valtakunnallisissa strategisissa tavoitteissa on määriteltävä. Luettelo ei ole tyhjentävä. Ovatko säännöksessä luetellut kohdat tarkoituksenmukaisia?

kyllä pääosin

26. Mikä pitäisi lisätä/mikä pitäisi poistaa?

Lakiin tulee kirjata mahdollisuus alueellisten järjestelyjen toimeenpanolle, mikäli se katsotaan olevan alueen näkökulmasta perusteltua ja tarkoituksenmukaista pelastuslaitosten erilaisuus huomioiden. Yhdistysperusteisten sopimuspalokuntien toimintaedellytykset on turvattava myös taloudellisten resurssien osalta ja otettava huomioon sote-maakunnan rahoituslaskelmassa.

27. Lain 13 §:ssä ehdotetaan säädettävän sote-maakunnan seuranta- ja arviointivelvollisuudesta. Lisäksi lain 16 §:ssä ehdotetaan säädettävän sote-maakunnan pelastustoimen omavalvonnasta. Onko sote-maakunnille ehdotettu seuranta-, arviointi- ja omavalvontakokonaisuus tarkoituksenmukainen?

ei kantaa

28. Pelastustoimen järjestämislain 5 pykälässä säädetään tehtävien kokoaminen suurempiin kokonaisuuksiin, jos se on välttämätöntä palvelujen saatavuuden, yhdenmukaisuuden tai laadun turvaamiseksi taikka tehtävien vaativuuden tai niistä johtuvien suurten kustannusten perusteella. Ovatko säännöksessä esitetyt koottavat tehtävät perusteltuja?

ei kantaa

29. Mitä kansainvälisessä pelastustoiminnassa hyödynnettäviä erityisresursseja (kalusto, muodostelmat) olisi tarkoituksenmukaista koota jonkun maakunnan/maakuntien hoidettavaksi?

Ei kantaa.

30. Mitä kansainvälisen avunannon ja vastaanottamisen edellyttämiä toimintoja (hälyttäminen, varustaminen jne.) olisi tarkoituksenmukaista koota johonkin maakuntaan/maakuntiin ja jos kyllä, mihin maakuntaan/maakuntiin?

Suomi on ratifioinut Barentsin alueen onnettomuuksien ennaltaehkäisyä, varautumista ja pelastuspalvelujen järjestelyjä koskevan sopimuksen vuonna 2011. Sopimuksen mukaisesti Lapin, Pohjois-Pohjanmaan ja Kainuun maakunnat varautuvat toimimaan yhteistyössä rajat ylittävässä pelastustoiminnassa.

Keski-Pohjanmaan liitto näkee, että Lapin pelastuslaitoksella ja Oulu-Koillismaa pelastuslaitoksilla on kokemuksensa ja varautumistehtävänsä perusteella parhaimmat mahdollisuudet toimia kansainvälisen avunannon ja vastaanottamisen edellyttäminä yhteistyömaakuntina. Mahdollisesti em. toimintojen maakuntien välisiä varustamisen, koordinaation ja viestinnän tehtäviä voi keskittää kyseisten maakuntien kesken erikseen sovittavasti. Kansainvälistä pelastustoimintaa koskevat kahdenväliset sopimukset eivät tunnista sote-maakuntaa toimivaltaisena viranomaisena, joten sopimukset tulee uudistuksen seurauksena tarkistaa.

31. Pelastustoimen järjestämislain pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

-

32. Muut vapaamuotoiset huomiot pelastustoimen järjestämislaista.

Pelastustoimen ohjauksen kehittämällä, pelastustoimen palvelujen yhdenmukaistamisella ja tehostamisella voidaan arvioida olevan myönteisiä vaikutuksia pelastustoimen kykyyn torjua ympäristövahinkoja sekä vähentää muiden onnettomuuksien aiheuttamia ympäristölle ja ihmisille haitallisia vaikutuksia.

Kysymyksiä voimaanpanolaista

33. Sote-maakuntien aluejaon pohjana on kuntaperusteinen maakuntajako, josta säädetään voimaanpanolain 5 §:ssä. Onko ehdotettu aluejako tarkoituksenmukainen sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisen näkökulmasta?

kyllä pääosin [Kuntaperustainen maakuntajako toimii hyvänä lähtökohtana sote-maakuntien aluejaolle. Lakiehdotusta tulee kuitenkin tarkentaa siten, että lainsäätäjä mahdollistaa kansalaislähtöiset, tarkoituksenmukaiset ja joustavat ratkaisut maakuntien välillä sosiaali- ja terveyspalvelujen perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon palvelujen järjestämisessä. Olennaista on sopimuksenvaraisten järjestelyjen salliminen. Kunnille tulee taata lainsäädännössä mahdollisuus hankkia sote-palvelut joltain toiselta sote-maakunnalta, mikäli kuntaa tähän ratkaisuun harkinnassaan päätyy. Tämä toteutettaisiin yhteisellä sopimuksella, jonka sote-valtuustot hyväksyvät. Jo tälläkin hetkellä Keski-Pohjanmaan sosiaali- ja terveyspalvelukuntayhtymä Soite tarjoaa palveluita maakuntaa laajemmalla alueella ja SOITE:een kuuluu jäsenkuntia myös muista maakunnista.]

34. Sote-maakuntarakennelain 3 §:n mukaan maakuntajako toimii nykyiseen tapaan myös muiden valtion aluejakojen perustana. Lisäksi maakuntajako toimii maakuntien liittojen toimialuejaon pohjana. Onko ehdotettu 5 §:n mukainen aluejako tarkoituksenmukainen muun aluehallinnon näkökulmasta?

kyllä [Nykyinen maakuntajako on toimiva myös aluehallinnon näkökulmasta. Maakunnan liitoilla tulee jatkossakin olla mahdollisuus ottaa hoitaakseen myös muuhun maakuntaan kuuluvien kuntien maakunnan liitolle kuuluvia tehtäviä, mikäli kyseinen kunta näin haluaa. Tyypillisesti tällaisia tehtäviä ovat esimerkiksi yhteiseen, alueelliseen edunvalvontaan liittyvät tehtävät, jotka eivät noudata maakuntien liittojen hallintorajoja.]

35. Lakiehdotuksessa Etelä-Savon ja Pohjois-Savon maakuntia ehdotetaan muutettavaksi siten, että Enonkoski, Rantasalmi, Savonlinna ja Sulkava siirtyisivät Etelä-Savosta Pohjois-Savoon. Muutos vaikuttaa

sekä sote-maakuntaan että valtion aluejakojen pohjana olevaan maakuntajakoon. Mihin maakuntaan näiden kuntien tulisi kuulua ja mitä vaikutuksia vaihtoehtoilla olisi lausunnonantajan toimintaa:

-

36. Lakiehdotuksessa Uudenmaan maakunnan alueella sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä vastaisi neljä sote-maakuntaa (Itä-Uusimaan sote-maakunta, Keski-Uusimaan sote-maakunta, Länsi-Uusimaan sote-maakunta, Vantaa-Keravan sote-maakunta) sekä Helsingin kaupunki, joka ei kuuluisi mihinkään sote-maakuntaan. Muiden aluejakojen osalta Uudenmaan nykyinen maakunta olisi yksi kokonaisuus. Onko ehdotettu sääntely aluejakojen näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

ei kantaa

37. Turvaako väliaikaisten toimielinten kokoonpano ja laissa säädetyt tehtävät uudistuksen toimeenpanon (7 - 8 §)?

kyllä pääosin [Väliaikaisen valmisteluelimen tarve vaihtelee maakunnittain, koska osalla maakunnista on jo olemassa toimivat sosiaali- ja perusterveydenhuollon maakunnalliset järjestelyt. Olennaista on, että näissä tapauksissa kuntien mukana olo valmisteluprosessissa turvataan esimerkiksi yhteiseen tahtotilaan perustuvien alueellisten koulukuraattori- ja psykologiratkaisujen valmistelemissa ja toteuttamisessa. Väliaikaisen valmistelutoimielimen asettaminen tulee perustua todelliseen tarpeeseen ja toimielimen hoidettavaksi tulee antaa joustavasti ne tehtävät, jotka edellyttävät yhteisestä valmistelua.]

38. Voimaanpanolain 4 luvun mukaan sairaanhoitopiirien ja erityishuoltopiirien kuntayhtymät, sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen tehtäviin liittyvä kuntien ja eräiden kuntayhtymien irtain omaisuus, lomapalkkavelka ja sopimukset siirtyvät sote-maakunnille. Kuntien toimitilat ja kiinteistöt jäävät kuntien omistukseen. Onko omaisuusjärjestelyjä koskeva ratkaisu hyväksyttävä?

ei pääosin [Sote-maakunnan näkökulmasta järjestely on perusteltu. Sen sijaan kuntien näkökulmasta keskeisen haasteen muodostavat sellaiset kiinteistöt, joita sote-maakunta ei siirrä käyttöönsä, mutta jäävät taloudellisesti ja ylläpidon osalta kunnan vastuulle. Tällöin taloudellinen rasite kunnalle on merkittävä. Lakiehdotuksen perusteella kunnille syntyy uhka kiinteistöjen jäämisestä kunnan vastuulle lyhyelläkin aikavälillä. Siten kunnan omistamien kiinteistöjen tai toimitilojen jäädessä sote-maakunnalle tarpeettomaksi, tulee siirtymäaika kiinteistö tai toimitilasta luopumiselle olla vähintään kolme (3) vuotta.]

39. Voimaanpanolain 4 luvussa säädetään kuntien oikeudesta saada valtiolta korvaus uudistukseen liittyvien omaisuusjärjestelyjen aiheuttamista välittömistä kustannuksista sekä korvausmenettelystä. Korvaus kohdistuisi ensisijaisesti kunnille ja kuntayhtymille jääviin omaisuuseriin, esimerkiksi siirtymäajan jälkeen käytöstä poistuvien toimitilojen kustannuksiin. Onko kompensatiosääntely hyväksyttävä?

ei pääosin [Samoin kunnille osoitettava kiinteistöjen kompensatiotaso 0.7 % on liian alhainen.]

40. Voimaanpanolain 17 §:n mukaan kunnallisia sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen palveluja tuottavissa organisaatioissa työskentelevä henkilöstö siirtyisi maakuntien palvelukseen liikkeenluovutuksen periaatteiden mukaisesti. Lisäksi henkilöstö, joka muualla kunnan hallinnossa tai tukipalveluissa tekee pääasiallisesti sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviä, siirtyisi maakuntien palvelukseen. Onko henkilöstön siirtymisestä esitetty säädettäväksi henkilöstön aseman näkökulmasta tarkoituksenmukaisesti?

kyllä pääosin [Lakiehdotukseen kirjatut henkilöstön käytön ja siirron periaatteet ovat kuvattu riittävän hyvin. Esitetty menettelytapa voidaan arvioida muodostuvan toimivaksi. Ne tehtävät, jotka mahdollisesti ovat järjestelty yhdessä kuntien kanssa, tulee voida arvioida erikseen, jotta tarkoituksenmukaiset ratkaisut paikallistasolla on mahdollista toteuttaa.]

41. Onko 28 §:n mukainen ulkoistamissopimusten mitättömyyttä koskeva sääntely perusteltu ja turvaako se osapuolten aseman riittävästi?

kyllä pääosin [Kyseisellä 28 §:llä puututaan Suomessa keskeisenä oikeushyveenä vallitsevaan sopimusvapauden periaatteeseen. Sopimusvapaus on oikeushenkilön ja oikeustoimikelpoisen luonnollisen henkilön vapaus tehdä erilaisia oikeustoimia. Oikeustoimella henkilön oikeusasema muuttuu tai perustetaan uusia oikeuksia tai velvollisuuksia. Voimanpanolain 28 §:llä muutetaan yksipuolisesti sopimusvapauden piirissä olevia sopimuksia ja asettaa siten merkittävän vahingonkorvausvaateen uhkan sopimusosapuolille. Lakiehdotuksessa kuvattu periaate kahden vuoden siirtymäajalla on sinänsä perusteltu. Kyseistä lainkohtaa tulee kuitenkin tarkentaa siltä osin, mitä toimintoja koskeviin sopimuksiin sopimusten mitättömyyttä koskevaa lainkohtaa sovelletaan. Samoin kyseisen 28 §:n 5. momenttia tulee tarkentaa, sovelletaanko sote-maakunnan velvoitetta maksaa korvausta välittömästä vahingosta muuhun, kuin sopimusosapuolelle investoinneista aiheutuviin vahingonkorvausvaateisiin.]

42. Turvaako Kärkullan toiminnan jakamista koskevat ehdotukset sen toiminnan jatkuvuuden sote-maakuntien toimintana?

Ei kantaa

43. Uudistus tulisi ehdotuksen mukaan voimaan vuoden 2023 alusta. Onko uudistus toteutettavissa uudistuksessa ehdotetussa aikataulussa?

kyllä pääosin [Laadittu tavoiteaikataulu asettaa uudistuksen läpimenoille merkittävän riskin. Aikataulu ei mahdollista minkäänlaista joko poliittisesta, aineellisesta taikka perustuslain tarkastamisesta aiheutuvasta syystä tapahtuvaa viivästymistä lainsäädäntöprosessissa. Siten riski uudistuksen myöhentymisestä suunnitellusta on todellinen. Uudistuksen kannalta aikataulun myöhentyminen ilmoitetusta olisi erittäin valitettavaa ja herättäisi jälleen kansalaisissa epäluottamusta hallintoa kohtaa. Siten tavoiteaikataulu tulisi asettaa siten, että uudistus kyetään valmistelemaan suunnitellussa aikataulussa, siirtymäaika uuteen järjestelmään mahdollistaa tosiasiallisesti uudistusten toimeenpanon ja mahdollisesta viivästymisestä aiheutuvat riskit kyetään hallitsemaan.]

44. Voimaanpanolain pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

Voimaanpanolain 7 §:n perustelutekstissä kuvataan, että maakunnan liiton hallitus asettaa valmistelutoimielimen ja tarjoaa mm. kokous- ja työtilat toimielimen käyttöön.

Keski-Pohjanmaan liitto toteaa yleisellä tasolla, että maakuntien liittojen tulee olla mukana valmistelutoimielimen toiminnassa. Keski-Pohjanmaan kaltaisissa maakunnissa, joissa jo on yksi maakunnallinen sote-palveluista vastaava kuntayhtymä, ei kuitenkaan tule edellyttää valmistelun ja päätöksenteon tapahtuvan maakunnan liiton toimesta vaan alueella toimivan sote-kuntayhtymän (vast) toimesta. Siten lakiehdotuksen muotoilua ja sen perustelua tulee muuttaa niin, että sote-palveluista vastaavien kuntayhtymien on mahdollista toimia valmistelutoimielimen kustannuksista ja

toiminnasta vastaavana tahona, ja että valmistelutoimielimen nimitys voidaan tehdä myös jo toimivien sote-valtuustojen toimesta.

45. Muut vapaamuotoiset huomiot voimaanpanolaista.

Uusista itsehallinnollisista alueista käytetään laissa välissä nimeä maakunta ja välissä sote-maakunta. Nimenä tulisi käyttää johdonmukaisesti yhtä nimeä, jotta itsehallintoaluetta ei sekoiteta muihin alueisiin. Johdonmukainen nimi tälle itsehallinnolliselle alueelle olisi sote-palvelualue, koska kyseessä on sote-palveluita alueellisesti tuottava itsehallinnollinen toimija, joka tarjoaa alueesta riippuen palveluita myös maakuntaa suppeammalla tai laajemmalla alueella.

Kysymyksiä maakuntien rahoituslaista

46. Valtio rahoittaa pääosin perustettavien sote-maakuntien toiminnan, eli vastuu sosiaali- ja terveyspalveluiden ja pelastustoimen rahoittamisesta osoitetaan valtiolle. Onko ratkaisu uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

kyllä [Valtion vastuu sote-maakuntien rahoituksesta on kannatettava ja perusteltu. Rahoituksen suunnittelussa tulee kuitenkin huolehtia riittävän, varmistetun ja oikean tiedon käyttämisestä rahoitus pohjan laskennassa. Myös nykyisten sairaanhoitopiirien tai jo toiminnassa olevien sosiaali- ja terveyspalvelukuntayhtymien olosuhteet ja erityispiirteet tulee ottaa huomioon rahoituslaskennassa. Maakunnallisen itsehallinnon näkökulmasta sote-maakuntaveron käyttöönottoa ja siitä aiheutuvia seurannaisvaikutuksia esimerkiksi kuntien varhaiskasvatuksen ja sivistyspalvelujen sekä elinkeinomahdollisuuksien ylläpitämiseen tulee edelleen selvittää.]

47. Valtion rahoituksen taso kullekin varainhoitovuodelle perustuu lähtökohtaisesti sote-maakuntien edellisen vuoden laskennallisiin kustannuksiin. Valtion rahoituksen tasoa korotetaan vuosittain arvioidun palvelutarpeen muutoksen (7§), kustannustason (hintojen) (8 §), tehtävämuutosten (9 §) sekä toteutuneiden kustannusten perusteella (10 §). Palvelutarpeen muutoksen osalta esitykseen sisältyy valtion rahoituksen kasvua osittain hillitsevä tekijä siten, että arvioidusta tarpeen muutoksesta huomioidaan 80 %:n osuus kolmannelta vuodelta lähtien (36 §). Lisäksi sote-maakunnalla on oikeus lisärahoitukseen, edellyttäen, että lain 11 §:ssä tarkoitettut edellytykset täyttyvät. Onko sote-maakunnilla riittävät taloudelliset edellytykset suoriutua lakisääteisistä tehtävistä?

ei pääosin [Sote-maakunnalle taloudellisen riskin ja samalla uhkan muodostaa lakiehdotukseen kirjattu periaate, jonka mukaan arvioidusta palvelutarpeen kasvusta huomioidaan vain 80 prosentin osuus. Keski-Pohjanmaan liitto pitää tärkeänä, että valtio sitoutuu suoraan kattamaan täysimääräisesti sote-maakunnille sosiaali- ja terveyspalvelujen kasvusta aiheutuvat menot. Leikkurin seurauksena uudistuksen päätavoite, kansalaisten yhdenvertaisten palvelujen turvaaminen maakunnissa, uhkaa jäädä toteutumatta.]

48. Ovatko sote-maakuntien valtion rahoituksen *sosiaali- ja terveydenhuollon tehtävien* rahoituksen määräytymistekijät (luku 3) ja niiden painokertoimet perusteltuja?

ei kantaa

49. Ovatko sote-maakuntien valtion rahoituksen *pelastustoimen tehtävien* rahoituksen määräytymistekijät (luku 4) ja niiden painokertoimet perusteltuja?

ei kantaa

a) Onko maakuntien rahoitukselle vuosille 2023–2029 esitetty siirtymäaika riittävä?

kyllä pääosin [Siirtymäaika on riittävä.]

b) Onko toistaiseksi pysyvä enimmäismuutostasaus kannatettava?

kyllä pääosin [Lakiehdotukseen kirjattu menettelytapa kustannusten määrittämiseksi on lähtökohtaisesti kannatettava.]

51. Valtion rahoitus maksetaan sote-maakunnalle kuukausittain viimeistään kuukauden ensimmäisenä päivänä. Varainhoitovuoden tammikuussa ja kesäkuussa maksetaan molempina 2/12 koko vuoden rahoituksesta ja muina kuukausina jäljelle jäävä rahoitus yhtä suurina erinä (25 §). Sen lisäksi vuoden 2023 rahoituksen tammikuun maksuerästä puolet maksetaan sote-maakunnalle vuoden 2022 joulukuun 1 päivänä (37 §). Onko rahoituksen maksatuksen aikataulu maksuvalmiuden ja kassan hallinnan kannalta tarkoituksenmukainen?

ei kantaa

52. Maakuntien rahoituslain pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

-

53. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntien rahoituslaista.

-

Kuntien rahoitusta koskeva lainsäädäntö

54. Ovatko valtiosuusjärjestelmään esitetyt, sote-uudistuksesta aiheutuvien merkittävien kuntakohtaisten muutosten lieventämiseksi esitetyt tasausjärjestelyt hyväksyttäviä ja riittäviä (laki kunnan peruspalvelujen valtiosuudesta 29 ja 30 §)?

ei kantaa

55. Ovatko valtiosuuskaiteerit sekä niiden painotukset yleisesti ottaen perusteltuja (laki kunnan peruspalvelujen valtiosuudesta, luku 2 sekä luonnos valtioneuvoston asetukseksi kunnan peruspalvelujen valtiosuudesta)?

ei kantaa

56. Kuntien rahoitusta koskevan lainsäädännön pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

-

57. Muut vapaamuotoiset huomiot kuntien rahoitusta koskevasta lainsäädännöstä.

-

Verolainsäädäntö

58. Pidätkö maakuntien rahoituksen keräämiseksi esitettyjä verojärjestelmän muutoksia hyväksyttävänä?

kyllä

59. Verolainsäädännön pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

-

60. Vapaamuotoiset huomiot verolainsäädännöstä.

-

Maakuntien ja kuntien henkilöstöä koskeva lainsäädäntö

61. Kunnallista henkilöstöä koskevan lainsäädännön soveltamisalaa ehdotetaan muutettavaksi koskemaan myös maakuntien henkilöstöä. Maakuntien työnantajaedunvalvontaa hoitaisi uudella lailla säädettävä Kunta- ja maakuntatyönantajat KT. Onko henkilöstön asemasta ja työnantajaedunvalvonnasta esitetty säädettäväksi tarkoituksenmukaisesti?

kyllä

62. Onko eläkkeiden rahoittamisesta esitetty säädettäväksi tarkoituksenmukaisesti?

kyllä

63. Vapaamuotoiset huomiot henkilöstön asemasta ja/tai työnantajaedunvalvonnasta sekä eläkkeistä.

-

Uusimaa-laki

64. Turvaako Uudenmaan erillislaki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisen alueella yhdenvertaisesti muuhun maahan verrattuna?

ei kantaa

65. Turvaavatko HUSin lakisääteisiä tehtäviä koskevat säännökset erikoissairaanhoidon järjestämisen sekä yliopistollisen sairaalan tutkimus-, kehittämis- ja opetustehtävät (5 §)?

ei kantaa

66. Onko terveydenhuollon järjestämisvastuun jakautumisesta Uudellamaalla esitetty säädettäväksi tarkoituksenmukaisesti (Uudenmaan sote-maakuntien ja Helsingin kaupungin ensisijainen järjestämisvastuu, HUSin lakisääteiset tehtävät ja HUS-järjestämissopimus; 4, 5 ja 10 §)?

ei kantaa

67. Ovatko Helsingin kaupungin talouden eriyttämistä koskevat säännökset tarkoituksenmukaisia ja riittäviä turvaamaan toiminnan vertailtavuuden muuhun maahan nähden (5 luku)?

ei kantaa

68. Uusimaa-lain pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

-

69. Vapaamuotoiset huomiot Uudenmaan erillislaista?

-

Yleishallintoa koskevat lait

70. Yleishallintoa koskevien lakien pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

-

71. Vapaamuotoiset huomiot yleishallintoa koskevasta lainsäädännöstä.

-

Kysymyksiä sote-maakuntarakennelaista

72. Sote-maakuntarakennelaissa säädetään maakuntajaosta, joka toimii myös sote-maakuntien alueiden pohjana. Lisäksi laissa säädetään sote-maakuntien muuttamisesta, joka johtaa myös vastaavalla alueella maakuntajaon muutokseen. Onko esitetty sote-maakuntien ja niiden pohjana olevan maakuntajaon suhde sekä jaon muutosprosessi kriteereinään selkeä ja tarkoituksenmukainen ottaen huomioon maakuntajaon merkityksen muille aluejaoille?

ei pääosin [Lakiehdotuksen 1 §:ssä säädetään sote-maakunnan alueeksi maakunnan alue. Kyseisen lainkohdan 2. momenttiin kirjattu periaate, jonka mukaan kuntien osallistuminen tietyn maakunnan sote-palvelujen järjestämiseen pakottaisi muuttamaan ko. kunnan eri maakuntaan sote-perusteella, ei ole kannatettava ja on säännöksenä aivan liian kategorinen. Kunnan tulee kyetä päättämään sote-palveluistaan järjestämisestä tarkoituksenmukaisella tavalla ja joustavasti ilman, että siitä automaattisesti seuraa hallinnollisen maakunnan muuttuminen.]

73. Pidätkö esitettyjä edellytyksiä sote-maakuntien muuttamiseksi tarkoituksenmukaisena sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen näkökulmasta? (erityisesti sote-maakuntarakennelain 2, 5 ja 10 §:t)

ei pääosin [Sote-maakuntarakennelakiehdotuksen 2 §:n 3. momentin säännös kunnan siirtämisestä kuuluvaksi toiseen maakuntaan periaatteena on kategorinen eikä ota huomioon kuntalaisten itsemääräämisoikeuden merkitystä päätöksenteossa. Lakiesityksen 2 §:ssä mainitut edellytykset ovat perusteltuja niissä tilanteissa, jotka ovat kuvattu 2 §:n 2. momentissa. Sen sijaan 2 §:n 3. momentin periaate, jossa kuntia siirretään muulla perusteella jättää avoimeksi muutoksen perusteen ja siten on tulkinnaltaan epätarkka. Muutoinkin lakiehdotuksen 5 § ja 10 § eivät tuo tarvittavaa joustavuutta tarkoituksenmukaisten järjestelyjen toteuttamiseksi sote-maakuntien välillä.]

74. Sote-maakuntarakennelain pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

-

75. Muut vapaamuotoiset huomiot sote-maakuntarakennelaista.

-

Maakuntien ohjaus

76. Valtion ohjausta sekä sosiaali- ja terveydenhuollon että pelastustoimen järjestämisessä vahvistettaisiin. Onko tämä uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta perusteltua?

kyllä pääosin

77. Ministeriöt ja maakunta kävisivät vuotuiset neuvottelut, joissa tarkasteltaisiin maakunnan toimintaa ja taloutta toteumatietojen ja ennusteiden näkökulmasta. Lisäksi erilliset ohjausneuvottelut käytäisiin vuosittain yhteistyöaluekohtaisesti. Onko neuvottelujen tavoite ja käsiteltävä asiakokonaisuus tarkoituksenmukainen?

kyllä pääosin [Vuosittain toteutettavat alueelliset neuvottelut ovat ehdottoman tärkeitä sote-maakuntien sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastuspalvelujen toimintaa, taloutta, tehtäviä ja niiden järjestelyjen tarpeesta tarkastellen. Neuvottelujen tavoite on kannatettava, selkeä ja tarkoituksenmukainen. Neuvotteluissa tulee olla edustettuna kaikki ne tahot, joihin neuvottelujen perusteella tehtävät ratkaisut vaikuttavat. Valtion edustajina neuvotteluissa tulee olla mukana kaikki ne keskeiset ministeriöt, joita edustaa päätöksentekotaso ja jotka jossain muodossa antavat tehtäväksi taikka muutoin odottavat suorituksia sote-maakunnilta.]

78. Maakuntien ja valtioneuvoston välille suunnitellaan ministeriöiden ja järjestämisvastuussa olevien tahojen vuorovaikutukseen perustuvaa aktiivista ohjausta, joka perustuisi avoimeen näkemysten ja tietojen vaihtoon sekä järjestäjien toiminnan ja talouden jatkuvaluonteiseen arviointiin. Onko ohjausmalli uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta perusteltu?

kyllä [Aktiivinen ja avoin ohjausmalli on äärettömän tärkeä yhteisen tilannekuvan ja yhteisesti hyväksyttävien kehittämistarpeiden tunnistamiseksi.]

Uudistuksen vaikutukset

79. Vaikutusten arvioinnissa on kuvattu ehdotuksen keskeiset vaikutukset. Miltä osin vaikutusten arviointia olisi korjattava, tarkennettava tai täydennettävä?

-

80. Onko uudistuksen muutuskustannukset tunnistettu ja arvioitu asianmukaisesti?

ei kantaa

81. Uudistuksesta aiheutuvia ICT:n ja tiedonhallinnan muutuskustannuksia on arvioitu hallituksen esityksen vaikutusarvioinneissa edellisen vaalikauden maakunta- ja sote-valmistelussa tunnistettujen

kustannusarvioiden perusteella. Millaisia tarkennuksia ja täydennyksiä nyt esitettyihin arvioihin tulisi tehdä?

Keski-Pohjanmaan liitto tuo esille, että 8.3.2019 päättyneen maakunta- ja soteuudistuksen suunnittelun aikana kyettiin toteuttamaan useita ICT-kokonaisarkkitehtuuriin taikka sote-palveluihin liittyviä kehitystöitä ja siten poistamaan muutostarpeita. Kehitystyöt rahoitettiin valtion avustuksella. Sote-uudistuksen ICT:n ja tiedonhallinnan muutoksen suunnittelussa ja toteutuksessa on tärkeää, että aikaisemmassa uudistustyössä jo toteutetut kehitystyöt otetaan huomioon tehtäessä arvioita tarvittavista lisäkehitystöistä ja niiden aiheuttamista muutuskustannuksista. Samoja muutos- ja kehittämistöitä ei ole tarkoituksenmukaista suorittaa ja rahoittaa uudelleen. Erityisen tärkeää tämä on niiden maakuntien näkökulmasta, joissa on jo toiminnassa sosiaali- ja peruspalvelukuntayhtymä ja jotka ovat jatkuvasti kehittäneet toimintaansa ilman, että siihen on ollut käytössä erityistä valtion avustusta.

82. Näkemyksenne muista mahdollisista ICT- ja digiasioihin liittyvistä vaikutuksista ehdotetussa palvelurakenteessa?

Sote-uudistuksessa keskiössä on laajasti sote-palvelujen saatavuuden turvaaminen ja järjestelyjen ulottaminen kaikkien kansalaisten saataville. Saavutettavuutta voidaan parantaa merkittävästi sote-digipalveluja ja kansalaisten osaamista kehittämällä.

a) vuosina 2021-2022?

-

b) vuosina 2023-2024?

-

c) vuodesta 2025 alkaen?

-

a) vuosina 2021-2022?

-

b) vuosina 2023-2024?

-

c) vuodesta 2025 alkaen?

-

85. a) Tulisiko arvionne mukaan sote-maakunnille siirtyviä hankintasopimuksia mitätöitymään järjestämisvastuuta ja ostopalveluja koskevan sääntelyn nojalla?

-

b) jos kyllä, mikä olisi mitätöityvien sopimusten euromääräinen arvo?

-

c) liittyisikö arvionne mukaan mitätöityviin sopimuksiin yksityisille palveluntuottajille hyödyttömiksi jääviä investointeja, mitä nämä välittömät hyödyttömäksi jäävät investoinnit olisivat ja kuinka suurista menetyksistä olisi kyse?

-

Uudistuksen toimeenpanon tuki

86. Mihin aiheisiin liittyvää valtakunnallista tukea katsotte tarvitsevanne sote- ja maakuntauudistuksen alueelliseen toteutukseen?

-

muuta, mitä?

-

Muut kysymykset

87. Mahdolliset ehdotukset käsitteen ”sote-maakunta” korvaamiseksi jollain muulla käsitteellä.

Keski-Pohjanmaan liitto tuo esille, että sotelakipaketissa käytetään sosiaali- ja terveydenhuollon itsehallinnollisista alueista toisaalta nimitystä "maakunta" ja välillä "sote-maakunta". Keski-Pohjanmaan liitto pitää välttämättömänä, että lakiehdotuksessa käytetään kauttaaltaan yhdenmukaisesti sitä ilmaisua, mihin sote-maakuntien nimityksen osalta päädytään. Nimitys tulee olla kansalaisille ymmärrettävä ja kuvattava yksikön toiminnan luonnetta ja päätehtävää. Sote-maakuntanimitys ei ole kansalaisille tarkoituspäältä ymmärrettävä ja johtaa helposti sekaantumisen kansalaisten mieltämään maakunta-käsitteeseen.

Keski-Pohjanmaan liitto haluaa tuoda esille, että Keski-Pohjanmaalla kansalaiset tunnistavat sosiaali- ja terveyspalvelukuntayhtymän SOITE:n nimenomaan sosiaali- ja terveyspalveluja tuottavana toimijana maakuntaa laajemmalla alueella. Siten johdonmukainen esitys nimeksi sote-palveluja tuotavalle itsehallinnolliselle alueelle on sote-palvelualue, koska kyseessä on nimenomaa kansalaisille sote-palveluita alueellisesti tuottavasta itsehallinnollisesta toimijasta, joka tarjoaa sote-palveluja kansalaisille sovitulla alueella maakuntarajoista riippumatta.

88. Ehdotus sote-maakuntanne nimeksi.

Keski-Pohjanmaan sosiaali- ja terveyspalvelualue SOITE

89. Muut vapaamuotoiset huomiot hallituksen esitysluonnoksesta.

-

90. Muut yksilöidyt säädösmuutosehdotukset.

-

Kaiponen Jyrki
Keski-Pohjanmaan liitto - Johto